

Verslag van het gesprek op 9 januari 2023 tussen twee ambtenaren van het ministerie van OCW, Bregje van der Heide en Maarten Faber en drie leden van de kerngroep van de WSK, Esther Meima, Lianne Morssink en Elly Dienske.

Dit was het tweede gesprek, naar aanleiding van een onderzoek dat OCW wil gaan houden (gemengde peuter-kleutergroepen) en een onderzoek dat de WSK voorstelt (het effect van ontwikkelingvolgend onderwijs in de groepen 1-4).

Na uitgebreide uitwisseling over wat er allemaal mis is met onderwijs aan het jonge kind kwamen we bij elkaar op één spoor in de overtuiging dat er onderzoek nodig is om te laten zien hoe het beter kan en moet. Het ministerie van OCW heeft een groep ambtenaren aan het werk gezet, Team Jonge Kind, waaronder Bregje en Maarten. Eén van hun voorbereidende activiteiten is om contacten te leggen met 'het veld' en daar zijn deze gesprekken een voorbeeld van. Er is door OCW een pedagogisch medewerker met een combibaan aangesteld om te bemiddelen tussen leerkrachten en pedagogisch medewerkers die elkaar verwijten de kinderen niet goed voorbereid te hebben op de volgende ontwikkelingsfase. OCW heeft verschillende contacten met (hoog)leraren die pleiten voor meer speelmogelijkheden voor (jonge) kinderen.

Het voorstel van OCW:

Er is een Experimenteerbesluit peuters-kleuters. Aangezien de kleuters en hun leerkrachten onder het ministerie van OCW vallen en de peuters en de pedagogisch medewerkers onder het ministerie van SZW, moet er een wettelijk kader gevonden worden voor groepen die tegelijk peuters én kleuters herbergen – mits de situatie, zoals die nu al op verschillende plekken in het land bestaat, middels IKC's wenselijk blijkt.

Hierover volgde aan de tafel een uitgebreide uitleg, uitwisseling en discussie over en weer over de noodzaak, de problemen en de mogelijke oplossingen. Het viel op dat er een open oor was voor onze feedback en dat gaf ons vertrouwen dat er echt sprake kan zijn van samenwerking. We zijn het met elkaar eens over de oorzaken en de noodzaak om in te grijpen en de WSK wordt betrokken in de plannen over de manier van onderzoek dat oplossingen moet bieden.

Enkele hoofdpunten van OCW:

- Verbetering van een ononderbroken ontwikkelingslijn
- De samenwerking tussen pedagogisch medewerkers en leerkrachten groep 1-3 wordt versterkt
- Financieel en organisatorisch het handigst binnen een IKC
- Team Jonge Kind (OCW) deelt ons bezwaar over de overfocus op het belang van basisvaardigheden
- Masterplan Basisvaardigheden(MB) wendt zich steeds vaker tot het Team Ontwikkelingskansen en Jonge Kind (Bregje noemt dit een zeer positieve ontwikkeling)
- Er zijn 80 gemengde peuter-kleutergroepen bekend bij het ministerie, zij kunnen zoveel mogelijk meedoen. Net als de scholen met gemengde groepen die zich via de WSK zullen aanmelden. Deze groepen worden op dit moment gedoogd daar er geen wettelijke basis voor is.
- Een deel van de groepen wordt kwalitatief gevolgd (veel overleg met o.a. WSK over wat dat zou moeten inhouden), de rest wordt gevolgd via de gebruikelijke volginstrumenten.

Lianne en Esther kaarten aan dat het volgen van kleuters niet makkelijk is. Daar moet je goed voor opgeleid zijn en weten hoe je het observatie instrument moet inzetten. Zij geven de tip om minimaal 2 mensen de observatie te laten invullen voor een meer objectief resultaat.

- Regelmatig contact met de LEJK en de WSK.

Het voorstel van de WSK:

onderzoek naar de effecten van ontwikkelingvolgend onderzoek, in de groepen 1-4, gedurende een bepaald aantal jaren, op een redelijk aantal scholen.

Enkele hoofdpunten van de WSK:

- Wat gebeurt er met kinderen en hoe bouwen ze voort op hun ervaringen als je hen geeft wat ze nodig hebben voor hun ontwikkeling?
- Er zijn scholen die al jaren vanuit dit principe werken (Bregje bezocht de Paperclip in Heerhugowaard en zij vond het een positief voorbeeld)
- Scholen die werken met licenties van een programma dat tegen het volgen van de ontwikkeling ingaat zijn niet geschikt voor deelname aan het onderzoek
- Andere onderwijsvormen die ontwikkelingsvolgend zijn: Agora onderwijs, Freinet onderwijs, Vrijeschool onderwijs, Reggio Emilia,
- Objectief toetsen op het gebied van schrijven, lezen, rekenen en sociaal emotionele aspecten is mogelijk met de proeven van Ewald Vervaeke en wordt al op een aantal scholen toegepast.
- De pilot moet niet alleen gericht zijn op het toetsen en volgen van cognitieve vaardigheden

Conclusie van het gesprek:

Met ons onderzoeksvoorstel zijn Bregje en Maarten het eens, maar zij vertellen ook dat er zeker geen geld is voor beide plannen. Ook werd duidelijk dat de voorbereidingen vanuit OCW al in volle gang zijn. Tijdens de uitwisseling die op dat moment ontstond kregen we over en weer steeds meer vertrouwen in elkaars goede en gelijkgestemde bedoelingen. Daardoor ontstond er een basis voor de mogelijkheid om de twee plannen samen te voegen. Om in samenwerking met elkaar het onderwijs aan het jonge kind op die manier te verbeteren. Of dit werkelijkheid gaat worden zal de komende tijd tot uitdrukking komen in de plannen die door OCW aan de WSK gepresenteerd gaan worden.

Wat zijn de afspraken?

Maarten is aankomend half jaar bezig met de voorbereiding van het proefproject. Eerst moeten juridische en financiële haken en ogen opgelost worden. Hierin werkt hij samen met het ministerie van sociale zaken. Eerst wordt een onderzoeksvraag opgesteld, daarna moet het onderzoek beschreven worden. Het onderzoeksvoorstel wat daar uit volgt wordt met de LEJK en de WSK gedeeld voor commentaar. De kaders zijn daarmee bepaald en worden ingevuld door een onderzoeksbureau. Hopelijk zal er op 9 maart tijdens ons symposium een verslagje gepresenteerd kunnen worden over de stand van zaken.

Bregje noemde het PreCool onderzoek, waarbij destijds de effecten van voorschoolse educatie gemeten werden. Opvallend was het gunstige effect voor de VVE, in tegenstelling tot het effect daarna op kleuterniveau. Bregje heeft de minister laten weten dat dat niet vreemd is door het algemene gebrek aan aandacht voor de kleuterbouw. Ook op dat punt waren we het roerend met elkaar eens. Bregje vroeg de WSK om commentaar te geven op de toegepaste testmethode. Dit naar aanleiding van het bezwaar dat Ewald in het voorgaande gesprek te berde bracht. Over testmethodes die een papieren werkelijkheid creëren en niet een realistische weergave zijn van de ontwikkeling van kinderen. Dat verzoek om commentaar te leveren was één van de aspecten waardoor het gesprek zo positief verliep en ons vertrouwen gaf.

Tenslotte:

Esther en Lianne toverden vers van de pers de aankondigingen voor het symposium op 9 maart tevoorschijn met een uitnodiging aan Bregje en Maarten. Esther vertelde over twee volle workshops over kleuters op 31 januari, voor besturen en directies, uitgaande van de Driestar in Gouda. Al met al was het een zeer vruchtbaar gesprek dat hoop gaf op een positief vervolg. Ook al beseffen we maar al te goed dat een dergelijk project nooit precies zo uitgevoerd zal worden als wij het in ons hoofd hebben en het 't beste zouden vinden.